

Cyrillus Kreek (sünninimega **Karl Ustav Kreek** 03.12.1889 Võnnu (Ridala) – 26.03.1962 Haapsalu) – eesti helilooja, dirigent ja muusikapedagoog.

Ta oli üks paremaid rahvalaulude tundjaid, kasutas ilmalikke ja vaimulikke rahvaviise oma kooriloomingus.

Cyrillus Kreegi lapsepõlv möödus Läänemaal. Ta oli oma vanemate Gustav ja Maria Kreegi üheksas laps. Koos kooliõpetajast isaga laulsid lapsed mitmehäälselt nii koolides, kus isa õpetamas käis, kui kodus. 1896 sai isa õpetajakoha Vormsile, kus pere elas lühemat aega. Seal salviti terve pere õigeusku. Karl Ustavist sai venepärane Kirill. Siit ka tema hilisem kunstnikunimi Cyrillus.

Muusikalise hariduse omandas Cyrillus Kreek Peterburi Konservatooriumis, alustas 1908 trombooniklassis, jätkas 1912–1916 kompositsiooni ja teooria alal.

Peterburis suurenes Cyrillus Kreegi huvi eesti rahvamuusika vastu. Kreek oli aktiivne rahvaviiside koguja ja uurija. Kreek jõudis koguda umbes 1800 viisi, koos koopiatega teistelt kogujatelt ja õpilastelt on kogus ligi 6000 viisi, sealhulgas umbes 500 eestlaste ja eestirootslaste vaimulikku rahvaviisi. Kogutud materjali korrastas ja uuris Kreek väga põhjalikult, olulist osa sellest kasutas ta oma loomingu allikana.

Muusikalises tegevuses on oluline koht pedagoogitööl. Alates 1917. aastast töötas Kreek Eestis muusikaõpetajana, esmalt Rakvere Õpetajate Seminaris, seejärel ühe õppeaasta (1920/21) Tartu Kõrgemas Muusikakoolis ning aastail 1921–1932 [Läänemaa Õpetajate Seminaris](#) Haapsalus. Lisaks andis ta muusikatunde ja juhatas orkestreid ka teistes Haapsalu koolides, tegutses koori- ja orkestrijuhina ning juhatas maakondlikke laulupäevi ja laulupidusid. Tema muusika kõlas nii raadios kui kontserdisaalides.

Cyrillus Kreek on loomingu üldarvult ilmselt üks kõige viljakamaid eesti heliloojaid. Tähtsal kohal Cyrillus Kreegi loomingus on vaimulikud rahvalaulud. Suurem osa loomingust põhineb eesti rahvaviiside teemade polüfoonilistel töötlustel. Tema koorilaulud kujunesid sageli pikkadeks, keerukateks 4–8-häälsedeks omanäolisteks teosteks. Lisaks koorimuusikale on Kreegi loomingus ka orkestrisüite ja ansambli muusikat. Eriti hindas ta puhkpilliansambleid. Oma stiilini jõudis Cyrillus Kreek varakult ja selles pole hiljem suuri muutusi. Tema helikeeles peegeldub helilooja rahulik, tasakaalukas iseloom. Muusika on klassikaliselt range ja väljapeetud.

Kreegi tuntumad rahvaviisidel põhinevad koorilaulud on "Meil aiaäärne tänavas", "Sirisege, sirisege, sirbikesed", "Maga, maga, Matsikene", koraaliviisidel põhinevad "Mu süda ärka üles" ja "Ma tulen taevast ülevalt".

- Suurem rühm (u 1000 laulu) koosneb lühikestest koraali- ja rahvaviiside seadetest.
- Väiksema rühma moodustavad viimistletud ja ulatuslikult arendatud kooriteosed, mida võiks isegi koorisümfooniatega nimetada.
  - "Requiem c-moll" – Kreegi loomingu tippteos, esimene reekviem kodumaises muusikas, oli algselt eestikeelse tekstiga.
  - Taaveti laulud – Vanast Testamendist pärit psalmitekstidele loodud

liturgilised koorilaulud, mis kuuluvad Kreegi kõrgel tasemel vaimuliku loomingu hulka.

- Kantaat "Kalevipoeg nõiakoopas"
- Humoristlikud laulud, nt "Hindu kotipoisid", "Ma kõndisin vainul", "Kannel".

- Üle 600 vaimuliku laulu
- Ilmalikud koorilaulud, nt populaarsed segakoorilaulud "Nõmmelill", "Hällilaul", "Talvine õhtu".
- "Kuus laulu Hiiumaalt" süit meeskoorile

Instrumentaalteosed

- "Musica sacra" 6 vaimulikku laulu orkestrile
- "Pärnumaa" süit sümfooniaorkestrile
- "Setu sümfoonia" sümfooniaorkestrile
- "Hiiumaa" süit puhkpilliorkestrile